

EIDD Stokholmo deklaracija©

„Geras dizainas įgalina, blogas – tampa kliūtimi“

Įžanga

Įkurtas 1993 m., Europos universaliojo dizaino ir neįgalumo institutas (EIDD), neilgai trukus pristatė ir savo misijos tikslus: „Gerinti gyvenimo kokybę pasitelkus „dizaino visiems“ filosofiją“.

Po dešimties metų ir išorinių ryšių bei vidaus struktūrų plėtros, tarp Europos „dizaino visiems“ platformos narių – nacionalinės organizacijos, įmonės ir asmenys jau šešiolikoje Europos šalių, todėl EIDD tiki, kad atėjo laikas paskelbti „Dizaino visiems“ deklaraciją.

„Dizaino visiems“ šaknys glūdi XX a. šeštojo dešimtmečio skandinaviško funkcionalumo filosofijoje bei septintojo dešimtmečio ergonominio dizaino estetikoje, nors paminėtinas ir sociopolitinis XX a. septintojo dešimtmečio Skandinavijos gerovės politikos judėjimas, kurio metu gimė pirmiausiai į prieinamumą orientuota „visuomenės visiems“ sąvoka. Šis ideologinis mąstymas tapo pagrindu ir JTO „Lygių galimybių neįgaliesiems standartinėms taisyklėms“, JTO generalinės asamblėjos priimtoms 1993 m. gruodį. „Dizaino visiems“ filosofijos įsigalėjimą savo ruožtu įkvėpė JTO Standartinių prieinamumo taisyklių tikslai ir jose pabrėžiamas lygybės aspektas. Kaip universalią sąvoką, EIDD savo Kasmetinėje generalinėje asamblėjoje Barselonoje ją priėmė 1995 metais.

Panašios sąvokos paraleliai išplėtos ir kitose pasaulio dalyse. Amerikos neįgaliųjų aktas prisidėjo prie universalaus dizaino evoliucijos, kai tuo tarpu Jungtinėje Karalystėje įsitvirtino įtraukusis dizainas.

Šiandien Planavimas ir dizainas visiems vis dažniau pripažįstami kaip neatsiejami pažangių darnios plėtros strategijų elementai.

Savo Kasmetinės generalinės asamblėjos Stokholme 2004 m. gegužės 9 dieną proga, Europos universaliojo dizaino ir neįgalumo institutas skelbia šią deklaraciją:

Kaip niekada anksčiau, visoje Europoje vyrauja žmonių amžiaus, kultūrų bei gebėjimų įvairovė. Mes įveikiame ligas, ir gyvename su negaliomis. Nors šiandienos pasaulis ir sudėtinga vieta, ją kuriame mes patys. Kartu turime ir unikalią galimybę – bei atsakomybę – savo dizainą grįsti įtraukumo principais.

„Dizainas visiems“ – tai dizainas žmonių įvairovei, socialinei įtraukčiai ir lygybei. Holistinis ir inovatyvus požiūris – tai visiems planuotojams, dizaineriams, verslininkams, administratoriams ir politiniams lyderiams metamas kūrybinis ir etinis iššūkis.

„Dizainas visiems“ siekia įgalinti visus žmones turėti lygias galimybes dalyvauti visuose visuomenės veiklose. Kad tai taptų įgyvendinama, visa sukurtoji aplinka, kasdieniai objektai, paslaugos, kultūra ir informacija, trumpai tariant – viskas, ką žmonės kuria ir gamina kitų žmonių naudojimui, turi būti sukurta reaguojant į vis didėjančią žmonijos įvairovę, priinama, ir patogu naudotis visiems visuomenės nariams.

„Dizaino visiems“ praktikoje sąmoningai naudojamosi žmogaus poreikių ir siekių analize, ji neatsiejama nuo vartotojų dalyvavimo visose dizaino vystymo proceso stadijose.

Dėl šios priežasties, Europos universaliojo dizaino ir neįgalumo institutas ragina Europos institucijas, nacionalinius, regioninius ir vietos valdžios atstovus bei profesionalus, verslo ir socialinius veikėjus imtis tinkamų priemonių įgyvendinti „Dizaino visiems“ politiką ir jai užtikrinti skirtus veiksmus.

Patvirtinta 2004 m. gegužės 9 dieną Kasmetinio visuotinio Europos universaliojo dizaino ir neįgalumo instituto susitikimo Stokholme metu.